

Toàn cầu hóa và chi tiêu công: Bằng chứng từ quá trình hội nhập tại Việt Nam

Nguyễn Thị Ngọc Nga^(*)

Ngày nhận bài: 02/05/2024 | Biên tập xong: 02/6/2024 | Duyệt đăng: 10/6/2024

TÓM TẮT: Nghiên cứu đánh giá mối quan hệ giữa toàn cầu hóa (TCH) và chi tiêu công tại Việt Nam giai đoạn từ sau năm thống nhất đất nước năm 1975 đến năm 2019. Bằng sử dụng cách tiếp cận Bayes cho bộ dữ liệu chuỗi thời gian của Việt Nam giai đoạn 1976–2019, kết quả nghiên cứu cho thấy rằng về tổng thể cho toàn bộ giai đoạn, TCH có tác động ngược chiều đến chi tiêu công, phù hợp với giả thuyết hiệu quả, nhưng xét riêng theo thời kỳ, mối quan hệ này là ngược chiều đối với giai đoạn trước mở cửa kinh tế (1976–1985) và cùng chiều đối với giai đoạn sau mở cửa (1986–2019). Ngoài ra, GDP thực bình quân tương quan ngược chiều, trong khi tỷ lệ dân số phụ thuộc và dân số tương quan thuận chiều với chi tiêu công.

TỪ KHÓA: Chi tiêu công, toàn cầu hóa, Việt Nam, giả thuyết hiệu quả.

Mã phân loại JEL: F62, F65.

DOI: <https://doi.org/10.63065/ajeb.vn.2024.219.98263>.

1. Giới thiệu

Tồn tại hai quan điểm chính khác nhau về việc TCH tác động như thế nào đến chi tiêu công thường đại diện cho quy mô chính phủ, hay rộng hơn, nhà nước phúc lợi trong các nghiên cứu về ảnh hưởng của TCH. Trong nhiều thập niên, quan điểm thứ nhất hay giả thuyết hiệu quả (efficiency hypothesis) khẳng định rằng, tự do thương mại và sự di chuyển năng động của các yếu tố sản xuất làm tăng cạnh tranh giữa các chính phủ quốc gia và áp lực giảm thuế suất và do đó làm giảm quyền lực tài khóa. Hệ quả là quy mô chính phủ nhỏ hơn và sự rút lui của nhà nước phúc lợi (welfare

state). Quan điểm này xuất phát từ phía cung (Ursprung, 2008). Ngược lại, quan điểm thứ hai hay giả thuyết bù trừ (compensation hypothesis) (Rodrik, 1998) bàn luận về một mối quan hệ cùng chiều giữa độ mở của nền kinh tế và mức độ chi tiêu công. Đây là quan điểm mâu thuẫn với quan điểm thứ nhất về sự thu hẹp khu vực chính phủ hay nhà nước

^(*) **Nguyễn Thị Ngọc Nga** - Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM, 39 Hàm Nghi, Phường Nguyễn Thái Bình, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh; **Email:** ngantn@hub.edu.vn.